

EUROOPA KOHTU OTSUS

3. veebruar 1982*

[...]

Liidetud kohtuasjades 62 ja 63/81,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel esitatud Luksemburgi Suurhertsogiriigi Cour de cassation'i (kassatsioonikohtu) taotlused, millega soovitakse saada nimetatud kohtus pooleli olevates vaidlustes järgmiste poolte vahel:

SOCIÉTÉ ANONYME DE DROIT FRANÇAIS SECO (Prantsuse õigussüsteemi alusel tegutsev aktsiaselts Seco)

ja

ÉTABLISSEMENT D'ASSURANCE CONTRE LA VIEILLESSE ET L'INVALIDITÉ
(sotsiaalkindlustusamet),

SOCIÉTÉ ANONYME DE DROIT FRANÇAIS DESQUENNE & GIRAL (Prantsuse õigussüsteemi alusel tegutsev aktsiaselts Desquenne & Giral)

ja

ÉTABLISSEMENT D'ASSURANCE CONTRE LA VIEILLESSE ET L'INVALIDITÉ,

eelotsust teenuste vabadust käsitlevate EMÜ asutamislepingu sätete, eeskätt EMÜ asutamislepingu artikli 60 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president J. Mertens de Wilmars, kodade esimehed G. Bosco, A. Touffait ja O. Due, kohtunikud P. Pescatore, Mackenzie Stuart, A. O'Keefe, T. Koopmans, U. Everling, A. Chloros ja F. Grévisse,

kohtujurist: P. VerLoren van Themaat,

kohtusekretär: kohtusekretäri asetäitja J. A. Pompe,

on teinud järgmise

otsuse

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

[...]

Põhjendused

1. Oma 26. veebruari 1981. aasta määrusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 19. märtsil 1981, esitas Luksemburgi Suurhertsogiriigi Cour de cassation EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel kaks eelotsuse küsimust teenuse osutamise vabadust käsitlevate asutamislepingu sätete tõlgendamise kohta seoses Luksemburgi õigusaktidega, mis reguleerivad vanadus- ja invaliidsuskindlustusega seotud sotsiaalmaksu tasumist.

2. Need küsimused kerkisid kohtuvaidluse käigus kahe Prantsusmaal registreeritud ehitustöödele ja raudtee infrastruktuuri haldusele spetsialiseerunud ettevõtte, aktsiaseltsi Seco ja Desquenue & Giral ning Luksemburgi sotsiaalkindlustusameti Établissement d'assurance contre la vieillesse et l'invalidité vahel. Kõnealused ettevõtted teostasid vastavalt 1977. ja 1974. aastal erinevaid töid Luksemburgi Suurhertsogiriigis. Nende tööde jaoks võtsid ettevõtted ajutiselt tööle töötajaid, kes ei pärinenud liikmesriikidest ja kelle päritoluriikidel ei olnud Luksemburgiga kõnealusel ajal sõlmitud rahvusvahelist sotsiaalkindlustuse kokkulepet, seejuures viibisid kõnealused töötajad kogu töö kestel Luksemburgis, kus kehtib Prantsusmaaga analoogiline kohustuslik sotsiaalkindlustuse süsteem.

3. Luksemburgi sotsiaalkindlustusseadustiku kohaselt on peavad Luksemburgi territooriumil töötavad isikud olema kindlustatud vanadus- ja ravikindlustusskeemi alusel. Seejuures maksavad kindlustusmaksuid võrdsetes osades tööandja ja töötaja. Samas on kõnealuse seadustiku artikli 174 lõike 2 kohaselt Luksemburgi valitsusel õigus vabastada kindlustusest välismaalased, kes töötavad suurhertsogiriigis vaid ajutiselt. Sel juhul peab tööandja kõnealuse seadustiku artikli 174 lõike 3 kohaselt ikkagi tasuma oma osa töötaja sotsiaalmaksust, kuid selle osa tasumine ei anna asjaomastele töötajatele õigust saada sotsiaalseid eeliseid.

4. Kohtule esitatud materjalidest ilmneb, et ülalmainitud sätete vastuvõtmise põhjuseks oli asjaolu, et ei ole õiglane nõuda sotsiaalmaksu tasumist töötajatelt, kes elavad Luksemburgis vaid ajutiselt, samas tuleb aga takistada, et tööandjatel tekib huvi tasutava sotsiaalmaksu summa vähendamiseks kasutada valdavalt välismaa tööjõudu. Tegelikuses ei nõuta enam tööandjapoolse sotsiaalmaksu osa tasumist juhul, kui Luksemburgi territooriumis ajutiselt töötavad isikud pärinevad liikmesriigist või kui on tegemist assimileerunud isikutega.

5. Antud juhul olid ettevõtted Seco ja Desquenue & Giral saanud vabastuse töötasust kinni peetava sotsiaalmaksu osa tasumisest sotsiaalkindlustusseadustiku artikli 174 lõike 2 alusel, kuid Luksemburgi maksuamet kuulutas nad maksuvõlglasteks nende poolt tasumata sotsiaalmaksu ulatuses, osutades kõnealuse seadustiku artikli 174 lõikele 3. Ettevõtted alustasid selle otsuse vastu kohtumenetlust, väites, et seda Luksemburgi õigusakti ei saa nende suhtes kohaldada, sest see on diskrimineeriv ja takistab oma loomult teenuste osutamise vabaduse realiseerimist ühenduses.

6. Luksemburgi Suurhertsogiriigi Cour de cassation, leides, et temalt oodatav otsus sõltub sellest, kas siseriiklik õigusakt on kooskõlas ühenduse õigussätetega teenuste osutamise vabaduse valdkonnas, esitas Euroopa Kohtule järgmised küsimused:

1) „Kas Rooma lepingu artikli 60 sätteid tuleb tõlgendada sellises tähenduses, et Euroopa ühenduste liikmesriigil on õigus nõuda oma siseriikliku õigusakti alusel töandjapoolse vanadus- ja invaliidsuskindlustusega seotud sotsiaalmaksu osa tasumist samalaadselt oma kodanikele ka välisriigi füüsilistelt ja juriidilistelt isikutelt, kes pärinevad ühenduste liikmesriigist ja kes teostavad esimesena mainitud riigis ajutiselt teatavaid töid, kasutades seejuures töötajaid, kes pärinevad riikidest, millel ei ole ühendusega mitte mingit seost, või on selline nõue vastuolus ülalmainitud või mis tahes muu ühenduse õigussättega, kuivõrd tegemist on diskrimineeriva nõudega, mis takistab teenuste osutamise vabaduse realiseerimist, sest see ühenduses teenust pakkuv isik on esiteks kohustatud maksuma töandjapoolset sotsiaalmaksu oma päritoluriigis või riigis, kus ta on registreeritud, ja teiseks ka sotsiaalmaksu töandjapoolset osa selles liikmesriigis, kus ta ajutiselt oma teenuseid välisriigi tööjõu abil osutab?“

2) „Kui vastus esimesele küsimusele on põhimõtteliselt selline, et ülalkirjeldatud nõue on üldjuhul diskrimineeriv ja seetõttu keelatud, kas antav vastus on samasugune või võib olla erinev, kui teenuseosutaja kompenseerib töandjapoolse sotsiaalmaksu kahekordsest maksimisest tuleneva kahju muude majanduslike tegurite abil, näiteks makstes välismaa töötajatele töötasu, mis on väiksem teenuseosutamise riigis kehtestatud minimaalsest töötasust või antud riigis kehtivate kollektiivtöölepingutega ette nähtud tasust?“

7. Esitatud küsimustes on sisuliselt küsitud, kas ühenduse õigusaktidega keelatakse liikmesriigil nõuda teises liikmesriigis registreeritud töandjalt, kes teostab ajutiselt kolmandatest riikidest pärinevate töötajate abil teatavaid töid esimeses liikmesriigis, nende töötajate eest töandjapoolse sotsiaalmaksu osa tasumist, kui see töandja on juba kohustatud tasuma samalaadseid makse samade töötajate eest sama tööperioodi osas selle riigi õigusaktide kohaselt, kus ta on registreeritud, kusjuures teenuse osutamise riigis tasutud maksud ei anna kõnealustele töötajatele mitte mingeid sotsiaalseid eeliseid. Samuti on nende küsimustega küsitud, kas selline kohustus ei ole samuti lubatav juhul, kui selle eesmärgiks on kompenseerida töandja võimalikke majanduseeliseid, mis on saadud seoses teenuseosutamise riigis kehtestatud miinimumpalkadega seotud õigusaktide sätete võimaliku rikkumisega.

8. Asutamislepingu artikli 59 ja artikli 60 lõike 3 kohaselt võib teenust osutav isik ajutiselt jätkata oma tegevust riigis, kus seda teenust osutatakse, samadel tingimustel, mis see riik on seadnud oma kodanikele. Nagu Euroopa Kohus on korduvalt rõhutanud, viimati 17. detsembri 1981. aasta otsuses (kohtuasi 279/80: Webb, EKL 1981, lk 3305), välistavad mainitud sätted teenust osutava isiku mis tahes diskrimineerimise kodakondsuse põhjal või seetõttu, et ta on registreeritud teenuse osutamise liikmesriigist erinevas liikmesriigis. Seejuures on keelatud nii teenuseosutaja kodakondsusel põhinev nähtav diskrimineerimine kui ka varjatud diskrimineerimine, mis põhineb näilikult neutraalsetel kriteeriumidel, kuid viib lõppkokkuvõttes välja nähtava diskrimineerimisega samadele tulemustele.

9. See viimane olukord hõlmab ka antud juhul osutatud riiklikke õigusakte, kus riigi territooriumil tegutsevate teenusepakkujatega seoses sätestatud kohustus tasuda töandja poolt makstavat osa töötaja sotsiaalmaksust laieneb teises liikmesriigist registreeritud töandjatele, kelle on juba kohustus tasuda samade töötajate eest samal tööperioodil samalaadset maksu selle liikmesriigi õigusaktide kohaselt, kus nad on registreeritud. Sel juhul on teenuseosutamise riigi õigusaktide näol tegemist teises liikmesriigis registreeritud töandjate jaoks majanduslikult tegemist täiendava maksukoormusega ja need töandjad on seetõttu ebasoodsamas olukorras kui teenuseosutamise riigis registreeritud töandjad.

10. Lisaks sellele ei saa töötajate sotsiaalsete tagatistega seotud üldiste huvide tõttu lugeda mõistuspäraselt põhjendatuks sellist süsteemi, millega kohustatakse töandjatel tasuma oma töötajate eest sotsiaalmaksu, millega aga ei kaasne mitte mingit töötajatele seoses sellega pakutavat sotsiaalset eelist, kusjuures kõnealustele töötajatele ei laiene teenusepakkumise riigi sotsiaalkindlustussüsteem ja need töötajad jäävad kogu tööde teostamise ajaks seotuks selle riigi sotsiaalkindlustussüsteemiga, kus nende töandja on registreeritud.

11. Sotsiaalamet (L'établissement d'assurance contre la vieillesse et l'invalidité) väitis seoses sellega, et kuivõrd liikmesriikidel on õigus täielikult keelata kolmandate riikide isikutel sissepääs oma territooriumile või palgatöö tegemine antud riigis, võivad nad vabalt väljastatava võimaliku tööloa saamise eelduseks seada selliseid tingimusi või piiranguid, nagu näiteks kohustus tasuda töandjapoolset osa töötaja sotsiaalmaksust.

12. Sellise väitega ei saa nõustuda. Liikmesriigil ei ole õigust kasutada kolmandate riikide töötajate tööhõive kontrollimiseks võetavaid meetmeid selleks, et kehtestada diskrimineerivat maksukoormust teise liikmesriigi ettevõttele, kes kasutab asutamislepingu artiklite 59 ja 60 alusel teenuste osutamise vabadust.

13. Sotsiaalamet väitis lisaks sellele, et antud siseriikliku õigusakti kohaldamise laienemine teises liikmesriigis registreeritud teenuseosutajatele on igal juhul põhjendatud sedavõrd, kuivõrd sellega kompenseeritakse majanduslikke eeliseid, mida need töandjad võivad olla saanud seoses sellega, et nad ei täida teenuseosutamise riigi õigusaktidega eeskätt miinimumpalga osas sätestatud nõudeid. Ametiasutus tõi selles osas välja konkreetsed raskused, mis teenuseosutamise riigil on seoses nende õigusaktide täitmise järelevalvega väljaspool antud riigi territooriumi registreeritud töandjate puhul.

14. Vastab tõele, et ühenduse õigusaktid ei keela liikmesriikidel laiendada oma miinimumpalku hõlmavaid õigusnorme ja sotsiaalpartneritega sõlmitud kollektiivtöölepinguid kõikidele selle riigi territooriumil palgatööd tegevatele isikutele, seda ka juhul kui tegemist on ajutise tööga, sõltumata sellest, millises riigis on töandja registreeritud; samuti ei keela ühenduse õigusaktid liikmesriikidel kasutada asjakohaseid meetmeid neis õigusnormides ja lepingutes sisalduvatest nõuetest kinnipidamise tagamiseks. Kuid seejuures ei saa asjakohase meetmena käsitleda sellist õigusakti või nõuet, millega kehtestatakse üldine sotsiaalse või parasotsiaalse iseloomuga ja teenuste osutamise vabadust piirav maks kõikidele teenusepakkujatele, kes on registreeritud teises liikmesriigis, kes kasutavad kolmandate riikide kodanike tööjõudu, sõltumata sellest, kas need töandjad on järginud teenuseosutamise liikmesriigis kohaldatavaid miinimumpalkadega seotud õigusakte või mitte, kuivõrd selline üldine meede ei ole oma

loomult suuteline tagama selliste nõuete järgimist ega too mingit kasu ka töötajatele, kelle sotsiaalmaksuga on tegemist.

15. Seega tuleb Luksemburgi Suurhertsogiriigi Cour de cassation'i küsimustele vastata, et ühenduse õigusaktidega keelatakse liikmesriigil nõuda teises liikmesriigis registreeritud tööandjalt, kes teostab ajutiselt kolmandatest riikidest pärinevate töötajate abil teatavaid töid esimeses liikmesriigis, nende töötajate eest tööandja poolse sotsiaalmaksu osa tasumist, kui see tööandja on juba kohustatud tasuma samalaadseid makse samade töötajate eest sama tööperioodi osas selle riigi õigusaktide kohaselt, kus ta on registreeritud, kusjuures teenuse osutamise riigis tasutud maksud ei anna kõnealustele töötajatele mitte mingeid sotsiaalseid eeliseid. Selline kohustus ei ole samuti lubatav juhul kui selle eesmärgiks on kompenseerida tööandja võimalikke majanduseeliseid, mis on saadud seoses teenuseosutamise riigis kehtestatud miinimumpalkadega seotud õigusaktide sätete võimaliku rikkumisega.

Kohtukulud

16. Kohtule oma märkused esitanud Euroopa Ühenduste Komisjoni kulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus riiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastates küsimusele, mille Luksemburgi Suurhertsogiriigi Cour de cassation esitas talle oma 26. veebruari 1981. aasta määrusega, otsustab:

Ühenduse õigusaktidega keelatakse liikmesriigil nõuda teises liikmesriigis registreeritud tööandjalt, kes teostab ajutiselt kolmandatest riikidest pärinevate töötajate abil teatavaid töid esimeses liikmesriigis, nende töötajate eest tööandja poolse sotsiaalmaksu osa tasumist, kui see tööandja on juba kohustatud tasuma samalaadseid makse samade töötajate eest sama tööperioodi osas selle riigi õigusaktide kohaselt, kus ta on registreeritud, kusjuures teenuse osutamise riigis tasutud maksud ei anna kõnealustele töötajatele mitte mingeid sotsiaalseid eeliseid. Selline kohustus ei ole samuti lubatav juhul kui selle eesmärgiks on kompenseerida tööandja võimalikke majanduseeliseid, mis on saadud seoses teenuseosutamise riigis kehtestatud miinimumpalkadega seotud õigusaktide sätete võimaliku rikkumisega.

Mertens de Wilmars

Bosco

Touffait

Due

Pescatore

Mackenzie Stuart

O'Keeffe

Koopmans

Everling

Chloros

Grévisse

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 3. veebruaril 1982. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

A. Van Houtte

J. Mertens de Wilmars